

فناوری آموزشی

مأموریت، محتوا، مخاطب

نفوذ فناوری‌ها در قالب‌های بازی‌های رایانه‌ای و گوشی همراه و شبکه‌های ارتباطی اجتماعی مجازی و متاورس و هوش مصنوعی و چت‌جی‌دی‌پی و... هستیم؟

● اصلاً مگر باید نگران بود؟ چرا باید از پیشرفت و توسعه فناوری نگران بود؟ مگر غیر از این است که هر چه فناوری بیشتر پیشرفت کند، ما آسوده‌تر و بهتر زندگی خواهیم کرد!؟ ● آیا کسی یا کسانی وجود دارند که متخصص و کاربلد این حوزه باشند و ما معلمان و والدین را به‌طور صحیح و اصولی و مبتنی بر زیست‌بوم و نظام ارزشی کشورمان راهنمایی کنند؟

این‌ها سؤالاتی کلی هستند در باب ماهیت وجودی فناوری و اثرات وضعی آن بر زندگی بشر امروز، که احتمالاً گهگاه به ذهن هر یک از ما خطور می‌کند و شاید به‌سادگی از کنار آن‌ها عبور می‌کنیم. یا اساساً خطور این دست افکار را ناشی از اوهام و بدبینی ذاتی و توهم توطئه و امثال آن تلقی می‌کنیم، یا اینکه حوصله کافی برای مطالعه در این باب یا گفت‌وگو با اهل نظر در این باره را نداریم! یا اصلاً اعتقادی نداریم این پرسش‌ها اهمیتی داشته باشند و بیشتر درگیر چندوچون و کم‌وکیف استفاده از ابزارهای فناورانه هستیم و ترجیح می‌دهیم به جای فکرکردن به عمق و ذات و ماهیت و آثار فناوری‌ها، از داشتن آن‌ها لذت ببریم!

اما درباره آن مجله که نامش ترکیبی است از فناوری و آموزشی، دسته‌ای دیگر از پرسش‌ها نیز به‌طور مشخص‌تر وجود دارند:

● چرا نام این مجله فناوری آموزشی است؟ (البته تا سه سال

در ابتدا شروع سال تحصیلی جدید را به همه همکاران عزیزم در آموزش و پرورش تبریک عرض می‌کنم و برای همگان آرزوی توفیق روزافزون در امر تعلیم و تربیت را دارم.

مناسب دیدم به‌عنوان یادداشت اول دوره جدید مجله در سال ۱۴۰۲ مطالبی پایه‌ای و مبنایی را با شما خوانندگان عزیز در میان بگذارم؛ مطالبی که گاه به دلیل کثرت و شدت اهمیت نادیده گرفته شده‌اند! مثل آفتاب درخشان که از شدت درخشندگی امکان نگرستن به آن نیست. با طرح پرسش‌هایی، قصد طرح این مسائل را دارم:

● فناوری چیست و میزان سیطره، نفوذ و گسترش آن در دنیای امروز چقدر است؟

● نسبت ما انسان‌ها (به‌طور مشخص به‌عنوان انسان موحد و مسلمان) با فناوری‌های تولیدشده، به‌خصوص در دو دهه اخیر چیست؟

● فناوری آموزشی چیست و چرا باید معلمان و مدرسان آن را بدانند و درباره آن بتوانند؟

● اگر معلمی فناوری آموزشی نداند، چه اتفاقی می‌افتد؟

● جدیدترین فناوری‌های روز دنیا در حوزه آموزش کدام‌اند؟

● اگر بگوییم همه فرایند آموزش و یادگیری فناوری است، آیا خطا گفته‌ایم؟

● در حال حاضر نسبت و رابطه فرزندان و دانش‌آموزان ما با فناوری چگونه است؟

● آیا آن‌ها بدون فناوری امکان تداوم حیات (فردی و

اجتماعی) دارند؟

● آیا ما والدین و معلمان نگران وضعیت فعلی گسترش و

پیش‌نامش تکنولوژی آموزشی بود و ما در یک حرکت بدون توپ و زبان معیاری، تکنولوژی را با وجود همه مقاومت‌ها به فناوری تغییر دادیم.)

● رسالت این مجله در حدود ۴۰ سال انتشار چه بوده است؟ (شاید برایتان جالب باشد بدانید که این مجله چهار دهه است مداوم و بدون وقفه منتشر می‌شود. البته ناگفته نماند، حدود ۳۴ سال از انتشار این مجله در دوران پس از انقلاب اسلامی را مرهون همت و پایمردی دکتر عادل یغمای عزیز، به‌عنوان سردبیر، بوده‌ایم. خدایش سلامت بدارد.)

● این مجله کجای جریان، فرایند و نظام تعلیم و تربیت کشور ایستاده است؟ و نسبت و رابطه‌اش با اسناد بالادستی و اهداف کلان و زیرسندها و اهداف خرد آموزش و پرورش چیست؟

● مأموریتش چیست؟ محتوایش چیست؟ مخاطبش کیست؟ چه مطالبی با چه رویکرد و ادبیاتی و برای کدام نوع مخاطب می‌نویسد و تولید می‌کند؟ نویسندگان‌ش چه کسانی هستند؟ علاقه‌مندان چگونه می‌توانند مقاله بنویسند و ارسال کنند؟

پاسخ همه این پرسش‌ها (چه پرسش‌های ابتدایی این نوشتار که مبنایی‌تر بودند و چه پرسش‌های خاص‌تری که درباره خود مجله مطرح شد) و حتی بیشتر از این‌ها، مأموریت اصلی مجله رشد فناوری آموزشی (تکنولوژی آموزشی سابق) در حدود چهار دهه انتشار آن بوده است. در بخش‌ها و

سرفصل‌های گوناگون همچون مبانی نظری فناوری آموزشی، طراحی و تولید منابع یادگیری، کاربرد فناوری‌های نوین در آموزش و یادگیری، سنجش و ارزشیابی، تربیت رسانه‌ای، تجربه‌های جهانی و بومی زیسته در عرصه فناوری‌های آموزشی و همچنین پرونده‌های ویژه با موضوعات کاربردی فناوری‌های روز دنیا در حوزه آموزش و پرورش و همه این‌ها، مطالبی در قالب‌هایی همچون مقالات علمی، گزارش و گفت‌وگو، ترجمه، تجربه‌نویسی و میزگرد، با مشارکت طیف گسترده‌ای از نویسندگان، که شامل متخصصان دانشگاهی رشته تکنولوژی آموزشی و دانشجویان دوره‌های تکمیلی این رشته و دانش‌جومعلم‌ان دانشگاه فرهنگیان و معلمان سراسر کشور است، آماده انتشار می‌شوند و در اختیار مخاطبان مجله قرار می‌گیرند؛ مخاطبانی که به‌طور عمده تمامی علاقه‌مندان به حوزه فناوری آموزشی و به‌طور ویژه معلمان، دانش‌جومعلم‌ان و کارشناسان فناوری آموزشی در نظام تعلیم و تربیت کشور هستند.

امید داریم در سال جاری نیز توفیق این مهم را داشته باشیم که با تولید محتوای غنی و قابل‌استفاده، هم از منظر نظری و هم از نظر کاربردی، در مسیر پاسخ به سؤالات و نیازهایی شبیه آنچه در بخش ابتدایی این نوشتار مطرح شد، نقش و مأموریت خودمان را به‌خوبی ایفا کنیم. بدون شک در این راه به همکاری تمامی علاقه‌مندان این عرصه نیازمندیم و نقدها و نظرات را به دیده منت پذیراییم.